

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Politično in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta štev. 3. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroska cesta štev. 5, sprejema naročnine, inšerpte in reklamacije.

Enoletna naročnina za celotno 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadranten centimetrov prostora stane 22 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V odseku „Mala naročnina“ sta dve ceni: za celoletno vsota petdeset 54 vin., dve in pol leta 36 vin. — Inzerati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprete reklamacije so poštno proste.

Predno izide prihodnja številka našega lista, bodo avstrijski narodi slavili 85. rojstni dan našega presvitega cesarja. Na Slovenskem Štajerju se bo vsled odredbe lavantinskega knezoškofa obhajal dan 13. avgusta posebno slovesno in s pristrčno pobožnostjo. Zahvaljevali bomo Gospoda vojskinih trum, da je uslišal naše goreče prošnje, ki smo jih s svojim cesarjem vred v neomajenem zaupanju pošiljali do Njega, da je blagoslovil hrabro avstrijsko armado ter ji podelil vstrajnost in uspehe. Prosili bomo Boga, da tudi v nadaljnjih bojih ne obrne svojega obraza od nas, ampak, da nam nakloni končno zmago in toli zaželeni splošni in trajni mir.

Slovenci bomo letošnji cesarjev rojstni dan obhajali s posebno globoko radostjo in slovesno zadovoljnostjo. Mi vemo, da je naš cesar prepričan o popolni udanosti in neskajljeni zvestobi našega slovenskega naroda, mi vemo tudi, da z očetovsko ljubeznijo in zahvalnostjo občuduje junaštvo naših slovenskih vojakov, ki se bore zanj in za Avstrijo na jugu in na severu. Cesar nam zaupa in mi ga ljubimo s srcem in z dejanji.

Z velikimi zmagami, ki jih ravnokar slavi naša avstrijska armada s svojim zaveznikom na Rusko' Poljskem in na jugu, gre Avstrija novi bodočnosti nasproti. V mladostnih letih je cesar moral z močjo in modrostjo urediti in spraviti v mirni tok življenja se penče avstrijske narode, sedaj ob večeru njegovega življenja se mu ponuja prilika, da z zmagami povečano Avstrijo postavi na skalnata tla, na katerih bo kljubovala na veke vsem zunanjim in notranjim sovragom. Še bolj kot prej bo dana narodom priložnost, da se na podlagi svojih narodnostnih posebnosti preprosto razvijajo in krepko dvigajo kvišku do sreče in blagostanja. V žaru veselja nad sijajnimi zmagami se pomlaja naša Avstrija in se pripravlja, da začne prerojeno, novo življenje.

Slovenci smo bili med jugoslovanskimi narodi cesarju in Avstriji vedno brezpogojno udani in zvesti. Zato smo postali skala, na katero in okoli katere se bo na jugu zidala povečana in prerajena Avstrija. Naša zvestoba in junaštvo slovenskih mož in mladencev sta oni čednosti, ki nam odpirata novo bodočnost. Zato pa bomo tudi nadalje ohranili udanost in zvestobo do visoke cesarske hiše.

Prilodno sredo dne 18. avgusta bomo štajerski Slovenci v trumah sledili klicu svojega škofa. Iz vseh prižnic bodo donele izpodbudne besede v srca vernikov. In iz vseh src se bodo vzdigovale proti nebu globokosrčne molitve, da bi bival najbogatejši blagoslov nad drago glavo našega presvetlega cesarja, nad njegovo armado in nad celo Avstrijo!

Korporal Ivan Ribič, doma iz ptujske okolice, nam piše z Doberdobske gorske planote:

Taborili smo delj časa v ozkih skalnatih soteskah. Zunaj na fronti je vsled napetosti prejšnjih dni

nastopil lahek odmor na obeh straneh. Ta počitek nam je dajal slabe slutnje. Sovražnik se je pripravljaj na nove silnejše napade. Nismo se varali. V nedeljo 18. julija je bilo krasno jutro. Komaj je solnce poslalo svoje prve žarke na vrhove hribov naših utrdb, že so začeli sovražni težki topovi grometi in metati svoj ogenj. Okrog devete ure se razvije srdit topniški boj ob celi fronti, v katerem se je spet izkazala naša vedno izvrstna artilerija ter vstrajnost in smelo junaštvo naše pehote. Usodna kocka je padla. Slovenci domačega pešpolka št. ... smo stopili na pozorišče na najbolj kritičnem mestu, kjer je hotel sovražnik predreti. Tukaj se je pokazalo spet junaštvo

slovenskih oddelkov. Komaj smo začeli prodirati, že je sovražnik zapuščal pred kratkim pridobljene postojanke.

Topničarski ogenj se je nadaljeval s tako silo, da se je zemeljska površina kar drobila in penila v sled groznih razstrelb od težkih ekrazitnih granat. Podnebje je potemnelo, črno-sivi oblaki so polnili ozračje, katero je bilo polno zoprnih smrdljivih plinov od užganih šrapnelov in granat. Po zraku je piskalo, tulilo in šumelo. Zemlja se je močno tresla. Iz nje pa so se dvigali ogromni valjasti stebri plinov. Kosi železja so švigali iz višine drug ob drugega ter so iskali živa bitja v najskrivnejših luknjah. Toda glej! Na zemlji so ležali skriti junaki vseh junakov, avstrijski vojaki, med njimi tudi mi spodnještajerski Slovenci. Tukaj je vojaštvo, ki si spleta nevenljive vence slave nesmrtnega spomina. Vsak je mirno, prсто-dušno čakal svoje usode. Poedini se je krepko zave- dal prisege in kar je ž njo obljubil. Popustil ni ne mož, ne mladenič. Do zadnjih vzdihov vstraja na pro- storu, ki mu je bil odkazan, da ga brani. Vsako ped zemlje je moral poškopiti sovrag obilno s krvjo, predno je hotel stopiti na njo. Nam ni bil niti kos naj- strašnejši sovražni ogenj, akoravno je Italijan napen- jal vse svoje peklenске moči in sile.

Prišla je noč. Nasprotnik se je nadejal proste-
ga nočnega pohoda na naše utrdbe in mislil, da so
mu granate vse lepo izčedile, kar mu je bilo neljubo.
Iz prejšnjega ognja je bilo soditi, da je na naših u-
trdbah postala smrt gospodar. A Lah se je počeno
varal. Začeli so se silni infanterijski boji; spopadi in
napadi so trajali do 3. ure po polnoči. Končno sino-
vendar sijajno zmagali. Sovrag je bil z velikimi iz-
gubam obdit. Iz tega sedaj lahko vsakdo sprevidi,
kako žrtvuemo mi vojaki vse svoje moči, da se ob-
držimo v stanovitnosti. Kličemo Vam vsem, ki ste do-
ma: Bodite stanovitni v molitvi! Molite vedno z otro-
škim zaupanjem k Njemu, kateri vsakokrat ščiti pra-
vično stvar in koji vodi tek sovražnih granat in šra-
pnelov, da nam ne škodujejo. Le On naj blagoslovi
naše zastave in podeli našemu orožju skorajšnjo pra-
vično zmago.

Naše geslo pa je:

Stojmo trdno za varstvo domovja,
Kot skalni hribovi Jadranskega morja.

Kot orlu enakl
Z višine prežimo,
Da v ozki soteski
Plen pridobimo.
Nasprotnik če hoče
Od nas kaj dobiti,
Z višine bo moral
Nas prej odstraniti.
Je orel višine
Vsikdar gospodar:
Tudi tega hribovja
Le mi smo vladar!

To jamaj spodnještajski slovenski pešpolk št. ... med njimi poročevalci: Korporal Bibič, korporal Kotnik in četovodja Sagadin.

Pionir Andrej Vinček, doma iz velikonedeljske okolice, nam piše 7. avgusta s koroško-italijanske meje:

Dolgo časa že ni bilo poročila v našem listu, kako kaj Italijani napadajo našo bojno črto ob koro-

sko-italijanski meji. Človek se mora včasih smejeti kljub vsem neprilikam, ki se nahajajo v vojski, kadar vidi, kako „izvrstni“ topničarji da so Italijani. Mi smo se že na vse načine naučili sovražnika preslepiti, da mu napravimo več škode. Po dnevu si ta ko pomagamo: kjer je prazen hrib, zberemo nekaj suhih drv, potem zakurimo, tako da se dim valj iz gozda proti nebu, a mi odidemo daleč proč. Ko polentariji zagledajo ta dim, mislijo, da tam tabori kak avstrijski bataljon. Nato začnejo pošiljati na tisti dim granate in šrapnele, da je veselje. Tudi po noči si vemo pomagati. Na hribu stoji velik steber že iz davnih časov. Tja kaj radi streljajo. Po dnevu mislijo, da je kaka trdnjava. Glavni cilj imajo sovražniki na trdnjave in sicer s svojimi težkimi topovi. Da poprež razrušijo domnevno utrdbo, se Italijanom po noči nagajamo. Da bi si poprej pridobili to „mogočno trdnjo“

vo", mu nastavimo po noči na steber lučico, da ima cili, in ti ga užigajo s svojimi granatami 23 cm topov, da se kar svet trese. Taka granata stane okoli 1200 kron. Poslali so jih že na stotine, pa še niso lučice zadeli. Taki so ti kopničarji! Menda so doma iz Sicilije, ker tako dobro merijo. Ta lučka že stane Italijo okoli en milijon kron. Seveda imamo tudi mi „ogromno“ škodo tukaj, pa je vendar mnogo manjša, ker nam zgori eno noč blizu za 20 vinarjev petroleja. To je tudi „lepa“ svota denarja, če se skupaj zraču ni. Ne vem, če bomo mogli po zimi toliko denarja skupaj spraviti. Polentarji še bodo morali mnogo mnogo let obiskovali vojaške šole, predno bodo nas Slovence premagali.

Se eno novico Vam imam naznaniti. Morebiti še na Spodnjem Stajerskem ne veste za njo. Nekega dne sem se peljal s svojimi konjički proti mestecu U... po vojaške potrebsčine. To je bilo kmalu po napovedi vojne z Italijo. Kakor je navada v armadi posebno v vojski, še nam vajakom pošljejo kak novi splošni odlok, se isti hitro pribije v obliki plakafov po hišnih oglih; kar je najbolj važno, je natisnjeno z velikimi črkami, da lahko vsak mimo grede prebere to novico. Tako sem med vožnjo opazil spet novi plakat na nekem oglu. Spet mora biti kaj novega. Postal sem radoveden. Ker je bilo predaleč vstran, ustavim konja, skočim z voza ter preberem velike besede, ki so se glasile tako-le: „Italijanski kralj je bil povzdignjen za frajtarja.“ Ker sem še imel dolgo pot, nisem imel časa, da bi bil prebral še drugi manjši tisk. Med potjo študiram te besede. Tega človeka povzdigniti do tako „visoke“ vojaške časti! Ko tako premišlujem, zmislím, da sem bral v časniku, da bo Italijanski kralj sam prevzel poveljništvo italijanske armade in mornarice.

Pa Avstrijci bomo gospodu frajtarju tisto visoko šaržo stepili, potem pa bo še on nam salutiral, še bolj moški kot kak rekrut. Gospod frajtar bi bil najbolje napravil, ako bi s svojo armado lepo doma pri peči čez zimo koščice luščil in ko bi prišla spomlad, se lepo razgrnil po širni Avstriji s svojo armado ter tolkel — opeko. Pri tem delu je namreč italijanska armada še precej izurjena in praktična. Sicer Italijanom ne bom zavidal tega dela, ker ni ravno veselo, da si morajo po drugih državah kruha služiti in se potiti po opekarnah. Pa vendar bi napravil frajtar s svojo armado na ta način boljši „kšeft“, kakor pa, ko na te lučke in gole skale strelja.

Karol Bricelj z Gorenjskega piše svoji ženi med drugim:

Italijan si zelo prizadeva, da bi prodrli našo bojno črto, a dosedaj je vse poizkuse krvavo plačal in nič dosegel. Naše izvrstne postojanke in naši hrabri vojaki jamčijo za to, da se Lahu njegovi načrti ne posrečijo. Vsi smo ogorčeni in jezni na Italijane, zato tudi prenašamo vse trpljenje, ki nas zadene v tej vojni. Primorski Slovenci so zelo dobri ljudje in nad vse zvesti Avstrijci. Človeka gane, ko sliši, kako se boje, da ne bi prišli pod Italijo, in kako žele, da bi zmagala poštena naša stvar. Med Slovenci ni izdajalcev, kakor so bili v Galiciji, pač pa vsi radi delajo in vse dajo, samo da bi bila zmaga naša. Ko človek vidi to požrtvovalnost, ga navda trdno upanje na končno zmago. Bog bo tudi v bodoče z nami!

Janko Bedrač, doma iz Hajdina pri Ptuj^u,
piše dne 19. julija svojemu prijatelju Josipu Štelcar
v Maribor:

Poročam Vam smešno dogodb, katero sem danes doživel. Imel sem prillko, da sem si ogledal z našim poveljnikom naše in ne daleč od nas tudi laške okope ali gnezda, kjer čepijo zagrizeni polentarij. Ko pridemo na višino 2312 m na strmo pečino, od koder smo imeli krassen razgled po celi koroški in laški meji, smo gazili sneg in led. Kar naenkrat dobimo od bližnjega bolj nizkega hriba nekoliko sovražnih svinčenk mimo ušes. Seveda smo se tej nadlogi umaknili za bližnjo skalo. Kar pride častniku na misel, da postavimo polentarjem za muho en kol in staro razstrgano suknjo ter pol vojaške čepice. Za obraz pa smotemu možu naslikati kos papirja. Muha za polentarja je bila gotova. Dva pionirja sta jo na sredino skale

Ile dobro postavila. Čez eno uro se je megla vzdignila in polentarji so zagledali „opazovalca“ na skali, s kosom papirja v roki, kakor bi hotel kaj risati ali fotografirati. Sedaj so začeli sipati ogenj nanj, a to se ni ganilo. Tedaj so se prihrumele 3 težke granate. Kapo mu je odbilo z glave. Pa ne granata, ampak kamenje, katerega je razdrobila. Na ta način smo opazili, kje je bila skrita sovražna artilerija. Kmalu so se oglasili naši težki možnarji, kateri so z dvema streloma svoj cilj dobro pogodili. Kmalu se je degnalo, da so naši dobro merjeni streli razbili celo sovražno baterijo, ker čeli dar ni bilo iz tistega kraja slišati nobenega strela. Lahki so boječi kakor pri nas zajci. Ko slišijo tuliti naš težki pozdrav, že bežijo vsak v svojo luknjo, kakor lisice. Pa kakor vidimo in slišimo, se ne bodo dolgo skrivali v luknje. Prišel bo čas, ko bodo morali mimo lukenj bežati. Naše navdušeno vojaštvo si želi, da bi tirali tega zahrbtnega ralo dalje.

Pri sosednjem nižjem hribu se vrše vsaki dan kratki boji, večinoma le artilerijski. Vsakokrat, kolikokrat pridejo Lah, jih naše prednje straže pošeno našviga, tako, da odnese le malokateri polentar zdrave pete. Tukaj trdno upamo, da zagriženi Lah ne bo nikdar s teh krasnih gričev gledal koroške in tirolske zemlje. Koliko sobratov-vojakov nagovorim, vsak trdno zaupa v Boga, da bo zmaga naša. Vsak vojak pravi: Če Italijan poprej ni hotel verjeti resnice božje, sedaj razvidi in spozna Vsemogočnega nebeškega Očeta, kateri nam da najprvi srečo in pomoč v najhujši sili. V tem prepričanju upam na splošno zmago.

Tukaj se nahajajo tudi hrabri Slovenci, kateri me prosijo, naj izročim v pismu vsem tistim, kateri so še na vežbališčih, iskrene pozdrave ter naj se ne bojijo iti nad zajčjega Laha. Le pogumno naprej pod zastavo avstrijske armade, da dostojno porazimo zahrbnega sovražnika. Vse za dom in za cesarja! Z božjo pomočjo uničimo sovražnika!

Sovražnika moramo zdrobiti v prah.

Trdnjavski topničar Franc Kos iz Sromelj pri Brežicah nam piše dne 4. avgusta z italijanskega bojišča:

Ne morem Vam popisati veselja, ki nas preva, ker smo tudi mi deležni veselja iger s polentarjem. Kaj si je neki mislil ta mačkojedeo, ko je začel vojko z nami? Gotovo je mislil, da ga bodo čakali njegovi prvrženci z odprtimi rokami in klicali: „Pri di, pri di, rešitelj naš!“ Ostrmel je in sprevidel, da je samo sanjal, zakaj trčil je na nepremagljivo skalo slovenskih in hrvaških fantov in mož. Veselje imamo, kadar začne streljati kot bi bil znorel. Morda misli hribe in doline spremeniti v ravnino. Ali dolgo ga ne poslušamo. Mi mu pokažemo, kaj ne pravi vojakovati. Začne se kanonada, kot bi se svet podiral. Po zraku žvižga in hrumi, kakor bi vsi vragovi iz pekla ušli in letali po zraku. Zastonj se trudi sovražnik, umolkneti mora in pobrati sila in kopita ter spremaniti stališče, ali velikokrat ne ve več kam.

Imamo se izvrstno, veselje ne manjka, prihajemo težko zaželenega miru, ali prej ne, dokler ne uničimo in v prah zdrobimo naša sovražnika.

Navdušenje na severu zoper Italijane.

Desetnik Franc Ožek, doma iz Rimskih Toplic, nam piše s severnega bojišča:

Sedim v podzemeljskem brlogu in čitam ljubljani list „Slovenski Gospodar“. Pripravljen je iz daljnega mojega krasnega rojstnega kraja in razveseljuje slovenske vojake v zakopih. Ko sem ga čital, stalo jih je 10 okoli mene. Poslušali so veselo novice, ki prihajajo z južnega bojišča. Ko sem ga odložil, je šel v druge roke in tako bo vandral čeli dan po čeli stotniji, da bo vsem znano, kako se zadržijo naši hrabri slovenski bratje pred hinavskim Lahom. Tudi tukaj se pogosto govori, da bomo tudi mi zapustili Galicijo in šli nad polentarija, katerega bomo s takim gnjevom bil, kakor kaho. V naših slovenskih junaških sroih leži nekaka sveta jeza do tega hinavca. O ljubi Bog! Par Italijanov bi še rad ubil, potem pa, če je tvoja volja, rad umrjem, pravijo naši vojaki.

Res, kakor se čita, hrabro se obnašajo naši ljubljani slovenski vojaki na južnem bojišču. Tudi mi tukaj na severu zmagovito napredujemo in prodramo z nataknenimi bajoneti proti ruski meji. Moskali kaj dobro poznajo naš pešpolk, pred katerim so pred tedni morali po noči in po dnevu neprenehoma bežati v neredu. Zoperstavili se nam je sovražnik trikrat. Pa komaj, da si je izkopal strelske järke, že so mu bili pred nosom naši z nataknenimi bajoneti. Po nas je strahovito vrelo, ne samo iz pušk, ampak tudi iz strojev. Šrapneli so se razruševali nad našimi glavami; med nas so treskale granate in metale zemljo visoko v zrak.

Slovenski vojaki se poprej, ko gremo v krvavi luti boj, izročimo v Marijino varstvo. Prepričani smo trdno, da je to edino zavetje, ki obvaruje vojaka v grozovitem boju, kjer švigajo krogla kakor flež iz neba, kakor strela vdarjajo granate v zemljo, šrapneli se razrušujejo nad glavami in padajo na zemljo,

kakor toča, ki uniči polja in vinograde. V takem ognju, ki si ga človek ne more predstavljati, če ga sam ne vidi, smo prodirali proti sovražniku. Mila luna je sijala na nebu, ko smo se priplazili pred ruske zakope. Ko smo bili vsi skupaj, smo kakor levi skočili po kosu, zahričali „hura!“ „hura!“ ter drveli v strelske järke med moskale, ki so drug za drugim bežali in skakali iz jarkov. Naši bajoneti so imeli priložnost, katero so tudi porabili. Druge smo pa ujeli. Marširali smo za njim štiri dni, med tem se je še dvakrat zoperstavil. Pregnali smo ga na tak način kakor prvokrat. Izgube smo imeli le male. Moskal pravi: „Slovenec se ne primejo svinčenke“, (a železnih krogel Rusi nimajo), naš pešpolk je prištet železnim, svinec se pa železa ne prime. Slovenci radi molimo, zaupamo v Boga in Marijo, ki je naša zvesta varilnica. To je naša železna oprava, katere se svinčenke ne primejo. Mi smo sedaj v postojankah utrjeni. Pred nekaj dnevi je sovražnik hotel prodreti ravno pred našo stotnijo. Približal se je žični ograji. Zavrelo je grozno po njem. V 10. minutah je ležalo veliko mrtvih in ranjenih pred ograjo, drugi so odbežali. Trideset korakov pred našo ograjo smo mi pobrali ranjence ter jih obvezali. Bilo jih je 25, med temi dva častnika. Mrtvece so nosili naši fantje ter jih pokopali na spodnji kraj naših jarkov. Jaz sem z mojo četo izkopal veliko globoko jamo na velikem, s pšenico posejanem polju.

Danilo se je, ko smo pokopali mrtve Ruse v hladno zemljo, našel sem jih 38. Zagrnili smo jih in na grob zasadili križ z napisom: „V grobu 38 Rusov, doma iz Sibirije“. Še nismo prišli do strelskih jarkov, že so nas zapazili moskali in začeli silno streljati. Poskakali smo v järke in si veselo zapeli. Srečno smo se čutili, ker smo premagali sovražnika. Tudi na desni in na levi nas je hotel sovražnik pregnati in prodreti našo četo. Bil je povsod pobit in nazaj vržen; imel je velike izgube; naši so jih tudi veliko ujeli.

Mi se moramo zahvaliti naši izborni artileriji, katere imamo zelo veliko za nami. Dne 13. in 14. julija je naša artilerija neprenehoma streljala. Kakor burja so tulile kroglo po zraku ter vdarjale v ruske postojanke ter metale zemljo visoko v zrak. Ob četrti uri popoldan je prihrula po zraku prva velika krogla od motornega topa (30.5 cm), ko je tresčila v jarek, se je zemlja daleč okrog stresla. V zrak je vrgla zemlje cel oblak. Pozneje jih je prihrulo še devet. Ko se je solnce pomikalo v zaton, običali so ga črni oblaki, solnce je pa postalo krvavo rudeče, kakor bi žalovalo. Vlegel se je na zemljo večerni mrak. Po pet topov je naenkrat zagrmelo. To je trajalo do 10. ure v noč. Grozno je bilo to slišati. Nas so že ušesa bolela. Kaj so si le mislili Rusi?

Veliko mi ostalo živih, to dobro vem. Naša naloga je, postojanko držati. Mislim, da nam bo to lahko, ker smo umetno utrjeni.

Ko Rusa premagamo, se bodo izpolnile naše želje, da gremo nad polentarija in tudi njega premagamo. K temu nam Bog vsemogočni pomaga in Marija stoji na strani našim krščanskim vojakom in pripelje nas po zmagi v naročje prekrasne, mile, slovenske domovine, za katero je že marsikateri junak prelil kri in za katero je dal življenje.

Mi hočemo pokazati, kaj smo Slovenci.

Anton Aškerc, doma iz St. Ruperta (Mala Breza) nad Laškim, nam piše dne 17. julija z galicijskega bojišča:

Nam slovenskim spodnjemajerskim vojakom tukaj na severu ne gre posebno slabo; smo večinoma v ravninah. Boji z Rusi sedaj niso hudi. V začetku spomladi je štirinajst dni tako „žnuro vlekel“, da ga ni bilo nikjer dogledati. Sedaj ga pa zmiraj z vso silo tiščimo nazaj. Imamo grozno vročino in tudi mnogo dežja. Mi mladi slovenski vojaki smo v družbi s starejšimi možmi. Vsi smo korajžni in bomo moskale nagnali nazaj v krompirjevo deželo. Upam, da nam Bog pomaga v tem pravičnem boju. Prepričan sem, da se sovražnik tukaj sploh ne bo mogel držati. Naša pompena in izvrstna artilerija ga dan na dan hudo obdeluje. Pred našo artilerijo imajo Rusi grozen strah. Saj Ruse že sedaj drugače ne spravijo proti nam, kakor da jim z lastnimi topovi od naših posvetijo. Pri nas pa tega ni; mi pa gremo prostovoljno naprej. Videl sem, kako je pri selu Cseres neki podčastnik iz Celja kar hotel drveti v veliki ogenj. Komaj ga je neki praporsčak zadržal. To se pravi: mi hočemo pokazati, kaj smo Slovenci in kako spoštujemo svojo drago domovino.

Dva odlikovana slovenska junaka.

Korporal Roman Benča, uradnik Zadržne Zveze v Mariboru, nam piše dne 20. julija s severnega bojišča:

Preiskrene pozdrave z bojnega polja! Vaš list, v katerem ste priobčili moje pismo, sem prejel po g. naredniku 10. stotnije, H. Vollmaierju, rojaku iz Selca ob Dravi. Zelo sem vesel, če dobim, četudi v daljših obrobkih, kak slovenski list, ki meni in tovarišom biva srčno bližnjem po domovini.

Kakor ste gotovo zvedeli iz uradnega poročila, mi je podeljena bronasta svetinja za hrabrost. (G. Bende je že poprej dobil srebrno svetinjo II. razreda.) To bi pa uleglo biti v nesoglasju z mojim zadnjim poročilom glede podelitve srebrne hrabrostne kolajne I. razreda. Kar se tega tiče, se mi je danes od merodajne strani poveljstva naznanilo, da sem kljub podeljeni bronasti kolajni predlagan v odlikovanje s srebrno kolajno I. vrste. Toliko v vednost!

Tudi ja v današnjem razglasu polkovnega poveljstva, da je podeljena srebrna hrabrostna svetinja II. vrste g. naredniku H. Vollmaierju od 10. stotnije. Imenovani podčastnik, ki uživa pri vseh, ki ga poznajo, bodisi, da so isti prosti vojaki, tovariši ali častniki, zaupanje in spoštovanje, je htel dne 12. junija ob priliki našega prodiranja v najhujšem ognju sovražnikovih brzostrelnih pušk svojem stotniku Orniku na pomoč. Zgodilo se je to v kritičnem trenutku, ko so sovražne strojne puške najbolj delovale in je smrtonosna krogla prodrla prsi junaškega stotnika. G. narednik Vollmaier zasluži v polni meri to odlikovanje, ker je s svojim junaškim nastopom bil v vsopodbuden vzgled svojemu moštvu. Prosim Vas, priobčite poročilo o odlikovanju g. narednika Vollmaier po naših listih, da izve domovina o vrlim junaku.

Ko bomo z Rusom gotovi, pojdemo na jug pometat.

Pionir Boštjan Kristovič, doma iz Hoč pri Mariboru, nam piše dne 27. julija:

Spominjam se dneva lanskega leta, v duhu gledam tisto vrvenje po mestih, ulicah, vaseh ter po železnicah, najbolj pa po vojašnicah. Vse je bilo navdušeno. Danes imamo na vsak prst samo enega sovražnika. Ako pogledamo nazaj v staro leto, je bilo pač polno izkušenj, bridkih izkušenj za nas, ki so nas počile marsikaj. Ako pomislimo na sovražno premoč od začetka, je res čudo, da jo je bilo z malo močjo splohi mogoče zadržati. Zastonj so takrat sovražni generali povpraševali ljudi, katera cesta pelje na Dunaj. Zgrešili so jo, ker pot je bila dolga, tla prevročja, naša odločnost pa vstrajna. Od tedaj so imeli poraz za porazom, udarec za udarcem, a mi uspeh za uspehom.

Poročam Vam, da smo se peljali skozi celo s krvjo napojeno gališko ozemlje iz zahoda na izhodno stran ter videli naše zakope in tudi trdnjavske okope naše trdnjave Przemysl, ruska grobišča in tu in tam križ na grobovih naših junakov, ki so padli v boju za to trdnjavo. Na postojankah vse polno ruskih ujetnikov, zaposlenih pri delu. Naš vlak je bil ves v zastavah in tudi slovenska trobojnica je vihrala pri oknu. Pripeljemo se do glavnega mesta Lvov, ki je bilo še vse v zastavah. Iz glavnega mesta smo morali korakati še tri dni; vročina in dež sta se menjavala. Prišli smo v obmejni kraj, kraj izdajalcev.

Ti ljudje so najbolj izdajali naše topništvo. Enega so dobili v roki pri telefonu; bil je v zvezi z Rusi. Drugega pa je zdejca s konjem — ki je okoli in okoli topništva jahal in sovražnemu opazovalcu izdal, kje da stoji.

Naše in sovražne čete so si stale nasproti ob reki Bug. Ta reka je taka kot Drava, samo da je malo manj deroča. Na oni strani leži mesto Sokal, ki je že bilo v ruskih rokah. Mesto naskočiti iz doline na višino, kjer je bil sovražnik močno utrjen, bi bilo brezuspešno; a na ono stran bi morali priti, če hočemo sovražnika zapoditi. Do reke je šlo, pa dalje ne, ker bi preveč moštva padlo, zato pa moramo sovražnika zvit potegniti za nos. Na levo od mesta naredi reka velik bok, kjer so bili naši že čez in zakopani. Določili so dne 16. julija navidezni napad ob belem dnevu na mesto, katerega je naša stotnija točno izvedla. Šli smo v rojih navzdol proti reki, kar se vsu. jejo šrapneli po nas gosto kot toča, pehota je bila že pri reki. Mi bi pa naj z našimi vozovi in orodjem pokazali, da bomo tam most stavili.

Za nami se pripeljejo v skoku naši prvi vozovi. To vam je bilo pokanje. Prišla je noč. Vsa ruska moč je bila tam zbrana, da zabrani prehod. Zato smo se mi odstranili ter šli drug večer 17. in 18. julija na levo od mesta, da izvedemo resen napad ter rusko četo predremo. Res, že v mraku se začne prasketanje in grom topov se razlega daleč naokoli. Celo noč so se ustavljali, šele v jutru so naši naskočili z bajoneti sovražne järke in okope. Mrtvih Rusov je bilo na kope. Naše topništvo je hudo bombardiralo ruske okope. Od tam na levo so se Rusi iz važne višine drugo noč umaknili prostovoljno. Naši so višino zasedli. Tako je reka tu prosta, mesto Sokal so morali sami zapustiti, ker so bili v nevarnosti od leve in desne in so šli le nekaj kilometrov nazaj. Mostove smo naredili v kratkem času, prehodne po noči blizu naših in sovražnih okopov in tudi one za prevoz. Imeli smo le malo ranjenih. Pač pa smo komaj v desetih dneh tukaj ob reki Bug ujeli kakih petdesetisoč Rusov. Rusi zavratno napadajo, a so vedno krvavo odbiti. Naša polstotnija si je priborila očitno polkovno pohvalo za vstrajno delo in pravočasno zgotovitev vsakega podjela. Sedaj utrjujemo prednje vrste. Če pride sovražna premoč, bo tu gotovo zlomljena. Ruski ujetniki so vsi obupani, neko noč se je dal cel bataljon brez vsega strela ujeti. Pravijo, da nimajo več sreče. Dozdaj, hvala Bogu, je vsepovsod dobro šlo in še gre, zana prejšnjim Bogu. Da bi vsaj še zdravi ostali, kot do zdaj. Zmaga bo in mora biti naša! Zato, vsi za enega, eden za vse. Ko bomo tu gotovi, pridemo na jug pometat. Paizine pozdrave!

Varšava, Ivangorod, Lomža zavzete. — Nowo-Georgiewsk obkoljen. — Osowiece Nemci obstreljujejo. — Kowno in Riga v nevarnosti. — Med Vislo in Bugom se Rusi stalno umikajo. — Ob Dnjestru naš tretji armadni zbor zmagovit.

Varšava in Ivangorod.

Glavno mesto Rusko-Poljske, Varšava, je padlo dne 5. avg. v roke avstrijsko-nemške armade. Prve so vkorakale v mesto čete bavarskega princa Leopolda, ki je oženjen s hčerjo našega cesarja, Gizelo. Dan poprej so zasedle avstrijske čete za Varšavo najvažnejšo rusko-poljsko trdnjavo Ivangorod.

Zavzetje Varšave in Ivangoroda je zmešalo vse francoske, angleške in italijanske račune. Sedaj je našim nasprotnikom jasno, da izgubljaajo krvavo igro. Rusija je tako izmučena, da ni misliti, da bi v par mesecih zopet lahko nastopila s prenovljeno armado. Med tem pa dobimo mi in Nemci čas, da udarimo proti Italijanom in Francozom. Ako Bog da, pomeni padeč Varšave in Ivangoroda zarjo miru in sprave.

Naše in nemške čete pritiskajo rusko silo s vso močjo proti Bugu. Sedaj, ko sta padli najvažnejši trdnjavi, se bodo morali Rusi še hitreje udajati temu pritisku. Smer ruskega umikanja gre proti trdnjavi Brest-Litowsk. Za Brest-Litowskom ležijo velika močvirja in tukaj je umikanje mogoče samo po železnici. Ker pritiskajo ob enem tudi Nemci od severa in Avstriji od juga na umikajoče se ruske čete, je mogoče, da se velik del ruske armade ne bo več mogel pravočasno po železnici rešiti. Rusom preti torej velika nevarnost, strašen poraz.

Posebno hudo je moralo Ruse zadeti, da se jim je vzela Varšava, ki je glavna trdnjava na Rusko-Poljskem in kamor se stekajo ceste in železnice iz vse dežele in kjer je glavni prehod čez reko Vislo. Že ob Napoleonovem času je igrala Varšava veliko ulogo. Sedaj šteje mesto 700.000 prebivalcev in ima bogato industrijo. Odtod vodijo najvažnejše železniške črte v Petrograd, Moskvo, Brest-Litowsk, Torun in Krakov. Varšava je glavno skladišče ruske armade. Po zatrtju upor Poljakov so Rusi L. 1832 napravili v Varšavi boljše utrdbe, ki so pa za sedanjí čas brez pomena. Moderno so začeli Varšavo utrjevati še l. 1908. Te utrdbe leže okoli 10 km oddaljene od mostov čez Vislo, ki je po 500 do 700 metrov široka. Po enem takem železnem mostu gre zgoraj železnica, spodaj pa cesta. Razun tega pospešuje promet čez reko 28 parnikov. Izhodno varšavsko predmestje se imenuje Praga. Tukaj so se še Rusi nekaj dni držali, še le dne 9. avgusta so bili izgnani ter so se morali zopet dalje proti izhodu umakniti.

Kako se je uradno naznanilo zavzetje.

V četrtek dne 5. avgusta je izdal fml. pl. Höfer sledeče uradno poročilo:

„Dolga vrsta uspehov, ki so jih zavezniki izvojevali od majske bitke ob Dunaju v Galiciji, je bila vendarle nazadnje zasledena v Ivangorodu in Varšavi. Včeraj so zasedle naše čete Ivangorod, danes so vkorakale čete princa Leopolda Bavarskega v glavno mesto Rusko-Poljske.“

Po celi državi se je ta novica vzela z veliko radostjo in navdušenjem na znanje. Mesta in trgi so razobesili zastave. Na Dunaju so drugi dan dne 6. avgusta v velikanskem obhodu slavili znamenito avstrijsko-nemško zmago.

Francoski in angleški listi so brez pridržka priznali, da pomeni padeč Varšave za nje velik udarec. Le Italija je menila, da sme tudi tokrat bedasto nastopiti, češ, da je padeč vstajenje ruske armade, kajti sedaj bo zvalila avstrijsko-nemško armado v močvirja za Brest-Litowskim in jo uničila.

Hura, Varšava!

Ko je L. 1794 v boju s Poljsko osvojil ruski vojskovodja Suvarov Varšavo, je hitro odposlal carici Katarini sela s sledečim kratkim poročilom: „Hura! Varšava! Suvarov“, nakar je carica ravno tako kratko odgovorila: „Bravo vojni maršal! Katarina.“ Suvarov se namreč ni bil vojni maršal, in ga je Katarina še le s tem brzojavom povišala v vojnega maršala. Svojemu bratu kralju je podobno brzojavil princ Leopold bavarski, poveljnik bavarskih čet, ki so vkorakale prve v Varšavo: „Hura! Varšava! Leopold.“ Bavarski kralj je odgovoril: „Premagovalec Varšave veliki križ Maks Jožefovega reda, Ljudevit.“

Rusi uničili 100 težkih topov.

Rusi so pred svojim odhodom iz Varšave na zahodnih utrdbah uničili 100 svojih težkih topov, ker jih radi težavnega in blatnega ozemlja niso mogli spraviti proč.

195 železniških lokomotiv uplenjenih.

V Varšavi so Nemci uplenili 195 železniških strojev, čez 700 tovornih in 540 osebnih železniških vozov.

Ogromne množine živil prišle v naše roke.

V Pawtovicah ob Visli (severozahodno od Ivangoroda) so imeli Rusi velikansko skladišče žita, moke in suhorja. Te zaloge se cenijo na 100 vagonov. Avstrijska armada generala Kövesza je z naglim sunom preprečila, da Rusi niso mogli več vseh zalog uničiti. Pri Ivangorodu pa so Rusi pred svojim begom zažgali skladišča, kjer se je baže nahajalo 20 do 30 vagonov čiste pšenice. Ob Wjeprzu so se naši polastili obširnih pašnikov, v katerih se je paslo 11500 glav goveje živine. S temi zalogami bo avstrijska armada na račun Rusov delj časa do dobrega preskrbljena.

Pri Varšavi in Lomži pa so se Nemci polastili velikanskih ruskih žitnih zalog.

Ob Dnjestru.

Pri mestecu Czernelica na južnem bregu Dnjestra (severo-izhodno od Zalesčykija) so se čete naše domačega (III) armadnega zbora polastile važnega območja. Rusi so se severozahodno od Horodenke do dobrega ognjezdila v ozemlje na južnem bregu Dnjestra in so tam čez dva meseca ležali dobro zakopani. Svoje postojanke so Rusi na tem ozemlju utrdili, kakor kako malo trdnjavo. Nasproti ruskim postojankam so bili zakopani oddelki našega domačega armadnega zbora, med temi mnogo naših slovenskih mož in mladenčev. Rusi so postavili proti vsakemu našemu polku eno divizijo. Ker je pri prodiranju vedno nastala nevarnost, da nas Rusi primejo od strani, dolgo ni bilo mogoče Ruse pregnati. V sled našega napredovanja na Poljskem je postal tudi položaj ob Dnjestru za naše čete ugodnejši in tako se je našim posrečilo, da so najpoprej dne 9. avgusta zavzeli selo Uscieczko na severni strani Dnjestra (izhodno od Czernelice) in so potem napadli Ruse v bok in jih tako prisilili, da so Czernelico zapustili. Rusi so zbežali čez Dnjestr, naši so pri tem ujeli 22 častnikov, 2800 mož in uplenili 6 strojnih pušk, mnogo vozov ter velike množine vojnega gradiva in živeža.

Med Vislo in Bugom.

Armada nadvojvode Jožef Ferdinanda, je pri mestih Lubartow in Michow (severno od Lublina) dosegla veličastno zmago. Po večdnevih srditih bojih

Italijani ne morejo nikjer naprej. — Ljudstvo se že naveličalo vojske. — Italijanski vojaki že sedaj zmrzujejo. — Velika potrlost v italijanskem vojnem stanju.

Položaj.

Na celi avstrijsko-italijanski bojni fronti se vrše sedaj večinoma samo artilerijski boji. Dne 5. in 6. avgusta so se Italijani naveličali z velikansko silo na višino pri Podgori. Bojišče je bilo vse pokrito z mrtvimi Italijani.

Dne 6. in 7. avgusta je močni italijanski oddelki napadel naše postojanke pri Polaču in Vermeljau. Dne 8. avgusta so se vršili hudi artilerijski spopadi za Doberdobsko gorsko planoto. Tudi pri Plaveh in ob koroški meji so topovi gromeli z veliko silo.

Kalvarija in Gorica sta še v naših rokah. Po nekod so se širile napačne vesti, kakor da bi ti dve naši postojanki že padli. Ta vest se je najbrž razširila vsled tega, ker je general Kadorna kralju že sporočil, da sta Gorica in Kalvarija padli. Italijan se je prezgodaj veselil. Naši so vse napade odbili.

Kako je v Gorici?

Z dne 6. avgusta se piše:

Sedaj je v Gorici precej mirno. V četrtek, dne 29. julija se je končala velika bitka za Gorico s popolnim neuspehom Lahov. Dan potem, v petek 30. julija, so poslali zgodaj zjutraj ob 4 na 6. uro takorekoč za slovo celo točo granat na mesto. Potem pa je v primeri s prejšnjimi dnevi nastopil precejšen mir za

se je posrečilo Avstrijcem, da so zasedli imenovani mesti in vrh Ruse pod velikimi sovražnimi izgubami čez reko Wieprz. Naši so dobili mnogo vojnega plena, kar znači, da je Rus naglo bežal. Od 7. do 10. avgusta je na tem prostoru prišlo nad 8000 Rusov v naše ujetništvo. Prostor med Vislo in Wieprzom je popolnoma očiščen sovražnika. Rusi se umikajo z veliko naglico proti železnici Lukow—Brest-Litowsk.

Maršal Mackensen prodira s svojo armado desno od Jožef Ferdinandovih čet ob obeh straneh reke Bug proti severu.

Ob Visli.

Med Ivangorodom in Varšavo sta armadi generalov Köwessa in Woyrscha prekorali Vislo in prodirata v zvezi z armadami, ki stojijo pri Varšavi in pri Lublinu, proti Brest-Litowsku.

Lomža padla.

Nemške čete generala pl. Scholza so predle dne 9. avgusta popoldne črto zunanjih utrdb Lomže. so zavzele z naskokom predutrdbo šte. IV in so dne 10. avgusta zjutraj ukorakale v trdnjavo Lomzo.

Lomža je glavno mesto istoimenske ruske vladne pokrajine, šteje 30.000 prebivalcev, med temi 10 tisoč židov, ki imajo vso trgovino v svojih rokah. Leži ob levem bregu reke Narew in je važno križišče cest. Utrdbe Lomže so najnovejšega izvora. V mestu so 3 katoliške cerkve.

Osowiece napadene.

Ruska uradno poročila pravijo, da so začeli Nemci dne 8. avgusta vnovič napadati trdnjavo Osowiece (severozahodno od Lomže). Nemškim četam se je še posrečilo zavzeti utrdbe Soswe, ki tvorijo prednje utrdbe trdnjave Osowiece.

Kowno in Riga ogrožena.

Oddelek nemških čet se je že približal trdnjavi Kowno. Listu „Temps“ se poroča iz Petrograda, da se mora smatrati za zelo resno nadaljni razvoj nemške ofenzive levega krila v smeri Riga—Ponjewies v bok ruske armade, če je ogroževana trdnjava Kowno. Toda so mnenja, da Nemci ne bodo zavzeli poprej Wilno, predno da ni končano umikanje ruske armade. Proti Wilni se pa pomika pet nemških armadnih zborov, kjer preti Rusom že od treh strani velika nevarnost.

Iz Štokholma se poroča: Rusi so izpraznili Rigo. Tovarne, v katerih je delalo na tisoče delavcev, so ustavile svoj obrat. Mestna uprava je začela izdajati namesto navadnega drobiža v srebru, niklu in bakru papirnate bankovce v kopejkah. General Kurlov je odredil hišne preiskave, da se strogo kaznujejo osebe, ki skrivajo drobiž iz zlata, srebra in drugih kovin. Tudi vsa duhovščina je že morala zapustiti Rigo. Vsi železniški, poštni in drugi uradi so se preselili v Moskvo. V Rigi in okolici so Rusi poklicali pod orožje vse 19letne moške.

Število ruskih vojakov.

Nizozemski list „Courant“ izjavlja: Danes ni nikaka skrivnost več, da so od začetka vojske postavili Rusi 6 do 7 milijonov vojakov na bojišče. Rusija razpolaga sicer še z enakim številom vojakov, a od njih jih more vporabiti le dva milijona. Mobilizacija je bila izvedena v 16 dneh. Na dvotirni železniški progi Moskva—Brest-Litowsk so vozili po noči in po dnevu neprestano vlaki, in sicer na obeh firihi v isti smeri.

mesto. Seveda prihajajo vsak dan na to ali ono stran mesta granate in šrapneli, tako, da popolna varnost ne vlada nikjer in je v Gorici tudi tako zlepa ne bo. S planote južno od Rubij pri Zagradu se sliši vedno pokanje topov. Isto tudi ob časa v okolici Gorice. V noči na četrtek 5. t. m. so položili Lahi opetovano naše na Kalvariji in Ločniku napasti, a so bili zmiraj krvavo odbiti in vrženi nazaj. Silovito streljanje različnih sovražnikovih in naših topov v vseh mogočih smereh, pokanje pušk in drdranje strojin pa šviganje in plavanje po zraku svetlobnih granat je te napade vsakokrat spremljalo. Prav pošastno je vse to odmevalo po praznih in izumrlih goriških ulicah. Zdelo se ti je, da se vse vrši v tvoji neposredni bližini in da gre že za samo Gorico. Pa nastal je zopet mir; zjutraj pa se je širila od ust do ust novica, da so jo Lahi od naših Dalmatincev zopet skupili.

Mir, ki je po bitki od 29. julija dalje nastal, je privabil prav mnogo ljudi iz okopov za Porcijunkulo dne 2. avgusta h kapucinom v Gorici. Kar nič se ni poznalo, da smo v bojni črti. Cerkev, ki je bila natlačeno polna pobožnega ljudstva, ki je zopet pokazalo, kako drage so mu stare lepe in častitljive navade. Na Kostonjevo h frančiškonom ljudje čez dan ne smejo hoditi, toliko več jih je pa prišlo v kapucinsko cerkev. Je pa bilo v njej res domače! Altarji vsi ozaljšani s cveticami in zelenjem, nagovori kakor druga leta, spovedniki prav tako v spovednicah!

Tudi tržno življenje se je po 29. juliju, sprva bolj plaho, a potem čisto neovirano, pokazalo zopet

na dan. Na trg Sv. Antona se donašajo vsi različni vrtni pridelki iz predmestij in okoliških vasi. Druge pa je mesto vse tiho in mrtvo, posebno od opoldne dalje proti večeru.

Okolica trpi vedno bolj od sovražnega ognja. Ne mine dan, da bi sovražnik ne spuščal svojih strel in ubogo Podgoro. Danes n. pr. padajo ves dopoldne težke granate in šrapneli nanjo. Pa tudi druge vasi mnogo trpijo. V Desklah so ljudje v veliki večini doma; prav tako v Avčah. Sovražnik na desnem bregu Soče jih preganja in nadleguje, sedaj s puško, sedaj s topovi, a navzlic temu vstrajajo. Čudovita ljubezen do rodne vasi in gospodarske neodvisnosti. Tukaj sem jaz sam svoj, tukaj imam na svojem polju, kar rabim za življenje, tukaj mi ni treba prositi in prosjati — in on ostane doma, dokler more, četudi sovražnik na oni strani Soče meri nanj, da bi ga ubil ali vsaj spodil. Ni pa vselej to mogoče. Višji ozir ga dostikrat prisili, da mora dom zapustiti, četudi bi tam rad hotel ostati; tudi mu sovražnik otroke ali svoje ubije ali hišo ali polje in vinograd uniči — in tedaj postane popolnoma navidežno: Kmet ostani na svoji grudi...

Tudi goriško ozračje je dobilo svoje življenje. Ptice so ubežale, da jih po mestu in okolici le malo kje vidiš. Stopil je človek na njih mesto. Pripete zrakoplove je videti ves dan. Imajo jih naši in ima jih tudi Lah. Po štirje in še več stoje cel dan nepremično v zraku, petsto, šeststo metrov visoko. Lah jih ima v bližini Mariana in Cerovega, pa tudi drugod. — Zjutraj in proti večeru se pojavljajo v zraku aeroplani, naši in sovražni. Tedaj jih zasledujejo s šrapnelskimi streli, naši seveda sovražne, sovražnik pa naše. Navadno pa so aeroplani tako visoko, da pokajo šrapneli pod njimi. Sicer pa se vidi, da je silno težko zadeti aeroplan visoko v zraku. Zrak je čist in prozoren; meglica za meglico se pojavlja, aeroplan pa mirno nad njimi. Kakor da bi se človek čutil tam gori popolnoma varnega. Sovražnik morda sem pa tja tudi bombe, toda ne zadene. Niti strahu ne vzbuja več, ampak le radovednost.

Italijani pustili upanje na padec Gorice.

Angleški list „Daily Telegraph“ piše: Italijansko časopisje je računalo na padec Gorice že sredi julija; sovražnik je pa zelo močan, njegove postojanke so skalnato trdne, tako, da se zdaj začasno z zavzetjem Gorice ne more računati. — Italijanom je postalo goriško grozde preklislo.

Junaški Dalmatinci.

Dalmatinci, ki se bore pod poveljstvom majorja Turudija, so bili že v 36 težkih bojih. Precej jih je padlo, tako so n. pr. od nekega voja ostali samo štirje, saj je na vsakega Dalmatinca prišlo 7 Lah. Neka stotnija Dalmatincev je dobila naenkrat 3 tisoč kron nagrade za laške puške. Za vsako puško, ki jo priborijo naši vojaki, dobi vojak 5 K.

Italijani že sedaj zmrzujejo.

Italijanski listi, ki so navdušeni za vojsko, pozivajo v vsaki številki italijanske gospe, naj pripravljajo toplo volneno obleko za vojake. Mnogo laških vojakov je na visokih koroških in tirolskih gorah že sedaj zmrznilo. Kako se bodo neki ti ljudje borili v mrzlem jesenskem in zimskem času?

Rajši ostanejo ujeti, kakor da bi se vojskevali.

Svicarski listi prinašajo sledečo zanimivost, ki svedoči „navdušenje“ Italijanov za vojsko: Rusko armadno poveljstvo je naznanilo v Rusiji ujetim avstrijskim Italijanom, da so pripravljene, jih poslati v Italijo, ako prisežejo in obljubijo, da se bodo vojskovali zoper Avstrijo. V Tomsku, kjer se nahaja čez 3000 ujetih avstrijskih vojakov italijanske narodnosti, sta se odzvala samo dva, katera sta obljubila, da se bosta bojevala na strani Italije zoper Avstrijo. Vsi drugi so pa rajši ostali v ruskem ujetništvu.

Velika potrlost v italijanskem vojnem stanu.

Iz Lugana se poroča: Oseba, ki je došla te dni iz Milana, priznava naravnost brez vseh ovinkov, da je vzbudil v italijanskem glavnem stanu dosedanje potek bojev na Goriškem bolešno razočaranje. Italijani niso računali s tako trdovratnim odporom. Še manj pa s tako velikanskimi tehničnimi odredbami, s katerimi so Avstrijci svoje ozemlje močno utrčili, da ga sploh ni mogoče zavzeti. Vsled tega vlada v italijanskem glavnem vojnem stanu potrlost in še se slišijo bridke pritožbe nad lahkomišelnostjo, s katero so varali italijanski zaupniki svojo vlado.

Velika vojna utrjenost v Italiji.

Iz Italije se poroča, da postaja v Italijanski armadi vsled velikih izgub pri brezuspešnih naskokih na avstrijske postojanke vojna utrjenost vedno večja. Posledice tega so velike izgube častnikov na italijanski strani. Italijanski častniki morajo z lastnimi vzgledi hrabrosti dajati poguma italijanskim četam, če hočejo, da vojaki zapustijo strelske järke in naskakujejo avstrijske. Italijanski list „Corriere della Sera“ piše, da je padel pod takimi okoliščinami tudi polkovnik Mario Roberto. S svežim in spočitim polkom je prišel na bojno polje in je, obdan od svojih starih častnikov, prijel za zastavo ter je s klicem: „Avanti Savoja!“ („Naprej Savoja!“) zapustil kot pr-

vi strelski jarek. Toda kemaj je napravil nekaj korakov, je že padel zadet od kroglice. Nato so zapustili trije vojaki strelski jarek, da priskočijo na pomoč svojemu polkovniku, toda tudi ti trije, kakor polkovnik, so bili trikrat zadeti. Kljub temu se je posrečilo spraviti na varno smrtno ranjenega polkovnika, ki je kmalu nato, ko ga je obiskal še sam laški kralj, umrl v vojaški bolnišnici.

Italijani se tolažijo s potrpežljivostjo.

Zastopnik nekega sicilijanskega lista je imel pogovor z italijanskim justičnim ministrom Orlandom, kateri se je vrnil pred dnevi z bojišča. Italijanski justični minister slika položaj italijanske armade na bojišču v skrajno temnih barvah. Orlando zagotavlja, da so avstrijske postojanke in avstrijski strelski jarki tako izborni utrjeni, da jih ni mogoče zavzeti. Razne številne avstrijske naravne ovire razumejo avstrijski vojaki izborni izkoriščati. K temu še pa pride izvrstna avstrijska artilerija, ki se nahaja ponekod na takih mestih, da je ni mogoče najti. Vse to ovira in zakasnjuje italijansko prodiranje. Spričo takemu nasprotniku je potrpežljivost prvi pogoj za zmago.

Italijanske izgube na morju in zraku.

Italijanski zrakoplov „Citta di Jesi“ sestreljen.

V noči od 5. na 6. avgusta je bil italijanski zrakoplov „Citta di Jesi“, ki je nameraval pluti nad našim pristaniščem v Poli, sestreljen od naših topov, še predno je mogel napraviti kakšno škodo. Posadka zrakoplova, broječa 3 mornariške častnike, 1 strojnika in 2 moža, je bila ujeta. Zrakoplov so spravili v Polo.

Sestreljeni italijanski zrakoplov „Citta di Jesi“ je bil za uničeno italijansko zračno ladjo „Citta di Ferrara“ druga največja in najboljša italijanska zračna ladja, imenovana po italijanskem mestu Jesi, zahodno od Jakina, ki je najvažnejše opirališče in skladišče italijanskega zračnega brodogoja.

Italijanski opazovalni zrakoplov sestreljen.

V četrtek, dne 5. avgusta, je bil nek italijanski zrakoplov, ki je opazoval naše artilerijske postojanke pri Tržiču, sestreljen.

Italijanski podmorski čoln „Nereide“ potopljen.

Eden naših podmorskih čolnov je dne 5. avgusta zjutraj pri otoku Pelagruž s torpednim strelom zadel italijanski podmorski čoln „Nereide“ in ga potopil.

Potopljeni italijanski podmorski čoln „Nereide“ je bil zgrajen šele leta 1913 v Benetkah. Vozil je z brzino 16 milj v eni uri nad vodo, pod vodo pa z brzino 9 milj. Dolg je bil 42 metrov, širok pa 4,3 metrov. Njegova posadka je štela 17. mož.

Dosedanje izgube italijanskega vojnega brodogoja.

Italijansko brodogojstvo je imelo do sedaj sledeče izgube: torpedni rušilec „Turbine“, uničen dne 24. maja; zračna ladja „Citta di Ferrara“ dne 1. junija; podmorski čoln „Medusa“ dne 12. junija; podmorski čoln „V. p. n.“ dne 5. julija; križarka „Amalfi“ dne 7. julija; križarka „Giuseppe Garibaldi“ dne 18. julija; podmorski čoln „Nautilus“ dne 29. julija; podmorski čoln „Nereide“ dne 5. avgusta; zračna ladja „Citta di Jesi“ dne 5. avgusta; torpedni čoln „VI. p. n.“, o katerem se pa ne ve prav natančno, kateri dan se je potopil. — To so pač krasni uspehi našega vojnega brodogoja, katere treba vpoštevati še toliko bolj, ker Italijani niso mogli dosedaj prizadeti našemu brodogojstvu niti najmanjše škode.

Mrtvi italijanski mornarji na avstrijski obali.

Na avstrijski obali in ob otokih se pogosto opazajo plavajoča trupla italijanskih mornarjev. Od našta potopljenih ladij „Amalfi“ in „Garibaldi“ je bilo že več mrtličev vrženih na obal, večje število mrtvih Italijanov pa je prebivalstvo potegnilo iz morja. Mrtlice blagoslovijo in jih z vojaškimi častni pokopljejo. Zadnje dni so naši mornarji opazili kak ½ km od otoka Vis truplo italijanskega mornarja. Avstrijski mornariški prostovoljec Ivo Dragović se je vrgel v morske valove in je potegnil mrtlica na suho. Izkaznica, ki jo je imel mrtvi Italijan pri sebi, se je glasila na ime Giacomo Abace od moštva potopljene križarke „Garibaldi“. Izkaznico, 5 lir gotovine, meč in njegov rožni venec so zašili v platno, zapечатili in shranili. Abace je bil pokopan na pokopališču v Visu. Zadnje čast so mu izkazali avstrijski mornarji, kateri so pri pogrebu oddali tri salve.

Na Balkanu.

Skrivnostno gibanje se opazuje na Balkanu. Eni pravijo, da se pripravlja zveza balkanskih držav, na drugi strani pa se govori o ponudbah četverpripornega Bolgariji in drugim državicam. Na vsak način bi Anglija, Francija, Italija in Rusija rade pri-

dobile Bolgarijo na svojo stran, da bi opustila svoje vojne grožnje napram Srbiji in Grčiji. Obljubujejo ji srbsko in grško Macedonijo. A zdi se, da Bolgarija ne mara za tako ceno, posebno ko se Srbija in Grčija branita odstopiti macedonsko ozemlje, stopiti na stran četverpripornega. Grčiji obljubuje četverpripornega za odstopljeno macedonsko ozemlje pokrajine v Mali Aziji; kaj se obljublja Srbiji, pa še ni popolnoma jasno. Vsekako je položaj na Balkanu prej ko slej zamotan. Med Bolgarijo in Turčijo se vrše pogajanja glede odstopa turškega ozemlja v odrinskem okrožju. — Grški državni zbor se snide 18. avg.

Angleška kraljica joka.

V londonski anglikanski nadškofjski prestolnici cerkvi sv. Pavla se je vršila dne 1. avgusta služba božja za zmago angleškega orožja. Predno se je podala angleška kraljevska dvojica v cerkev, je tajna policija preiskala vso cerkev. Je to prvi slučaj, odkar stoji ta cerkev, da bi bili tajni policisti službeno prestopili prag cerkve. Med celo službo božjo je angleška kraljica jokala in tudi kralj je bil močno potr.

Omejitev točenja žganja.

Stajersko cesarsko namestništvo je izdalo odredbo glede omejitve prodaje in točenja alkoholnih pijač, ki stopi v nedeljo, dne 15. avgusta t. l., v veljavo in velja za celo deželo. Točenje žganja in podrobna prodaja žganih opojnih pijač v trgovsko običajnih zaprtih steklenicah je ob nedeljah, praznikih in sejmih dnevih celi dan prepovedano. Ob drugih dnevih je točenje in prodaja žganja (na drobno) do 7. ure zjutraj in od 4. ure naprej prepovedano. Točilnice žganja morajo biti med tem časom zaprte. Vsem, ki imajo pravico, prodajati ali točiti žganje v odprtih ali zaprtih steklenicah, t. j. gostilničarji, lastniki točilnic, kakor tudi trgovci vseh vrst, je strogo prepovedano ob nedeljah, praznikih in sejmih dnevih celi dan, ob drugih dnevih pa do 7. ure zjutraj in od 4. ure popoldne v odprtih ali zaprtih steklenicah točiti ali prodajati žgane pijače. Veletržci in izdelovalci žganja smejo nemoteno izvrševati naročila za podrobno prodajo ali točenje žganja svojih odjemalcev, a ta naročila se smejo izvršiti samo v prostorih, ki niso pristopni, podrobnim odjemalcem. Tudi izven določenega prepovedanega časa je vsaka prodaja ali točenje žganih opojnih pijač članom oborožene vojske (vojakom), civilnim osebam, ki so uslužbene v podjetjih, ki jih veže zakon o vojni dajatvah, osebam, ki so podvržene naborni dolžnosti in vojnim ujetnikom prepovedana. Pri vojaških transportih vsake vrste se ne sme dajati moštva tudi nikake druge opojne pijače, in sicer ne piva, vina, sadjeva itd. Izjema je le tedaj, ako kak zdravnik izrecno drugače ukrene, ali pa transportni poveljniki da tozadevno dovoljenje. Istotako je prepovedano dajati žgane opojne pijače mladini, stari pod 18 let, pijancem iz navade ali že pijanim osebam, beračem, postopacem, slaboumnim ali nasilnim osebam. Prepovedano je, da bi odjemalci po nepotrebnem dolgo časa ostajali v prodajalnah ali točilnicah. Žgane opojne pijače, v kolikor se po predstojateljih vladnih določilih smejo prodajati, se smejo oddajati le proti gotovemu plačilu. Prepovedano torej je, dajati te vrste pijač na up, v zameno za živila ali na račun plače. Pod žgane opojne pijače so v smislu te odredbe zapopadene vse žgane opojne tekočine, ki so namenjene za uživanje, bodisi da se uživajo same ali s kakim dodatkom (spirit, žganje, rozolja, rum, likerji itd.), bodisi da se žgejo ali se na drug način pripravijo (z uporabo esence ali drugih nadomestil). Vse eno je tudi, na kak način se te opojne žgane pijače prodajajo ali točijo. Vsako postopanje, ki meri na to, se izogniti v predstojateljih uradnih določilih označenih prepovedi, je prepovedano in se posebno strogo kaznuje. Prestopki te odredbe se kaznujejo z 2 do 200 K denarne kazni, ali pa s šestmesečnim do 14dnevničnim zaporom. S to kaznijo se na vsak način tudi združi kaznen, po kateri se dotičniku za gotovi čas ali za vedno odvzame pravica izvrševanja obriti.

Razne novice.

* **Nova župnika.** Župnijo Rajhenburg je dobil č. g. Jožef Tratnik, dosedaj kaplan v Rajhenburgu; župnijo Koprivnica pa č. g. Frano Doberšek, kaplan v Žalcu.

* **Cerkveni zaukazniki za lavantinsko škofijo** prinaša v pravkar razposlani X. številki pastirski list našega prevz. g. knezoškofa, v katerem s prav času primernimi besedami spominjajo vernike na vse posledice in dobre sadove dosedanje bridke vojske. Presvetlemu cesarju, ki bodo prihodnjega 18. avgusta nastopili že 86. leto svojega življenja in ki že 67 let modro in skrbno vladajo našo Avstrijo, in nam vsem bodi v tolažbo, da je prav ta grozna vojska, ki so nam jo naši sovražniki vsilili, na dan spravila in utrdila edinost in složnost med avstrijskimi narodi, potem okrepila naše zaupanje na Boga, na našo armado in na nas same, zlasti pa še ožje sklenila vezi ljubezni med cesarjem Francem Jožefom I. in med njegovimi ljudstvi. Za vredno in dostojno praznovanje cesarjevoga rojstnega dne se naroča slavnostno zvonjenje skozi pol ure pri vseh cerkvah lavantinske škofije na večer 17. avgusta, slovesna služba božja s pridigo, sveto mašo in zahvalno pesmijo dne 18. avgusta ali pa naslednjo nedeljo, in cerkveno darovanje, čigar doneski se bodo porabili za pošiljatev darov južni armadi, ki krvavi v boju zoper izdajalsko Italijo, in za pomnožitev „Stajerskega vojnega zaklada za vdove, sirote in onemogle vojščake.“ — V nemalo tolažbo vsem od vojske prizadetim pa bo odredba, da se bodo dan po cesarjevem rojstnem godu, 19. avgusta, v mariborski stolnici in po vseh župnijskih in samostanskih cerkvah naše škofije opravile slovesne mrtvašnice za vse vojščake, ki so v prvem letu vojske častno padli ter tako kri in življenje darovali v našo in naše domovine obrambo. — V isti številki cerkvenega zaukaznika sta objavljena cesarski ročni pismi, s katerima so presvetli

* **Za črnovojnike.** Črnovojniki, ki so dne 16. t. m. vpoklicani, se opozarjajo, da se imajo pravočasno zglediti v vojašnici, ker je vsakršna zamuda kazni-va. Kdor zamudi več kakor osem dni, je kriv zločina in se kaznuje z ječo od šestih mesecev do dveh let. Manjše zamude pa še kaznujejo z zaporom od enega do treh mesecev. Želim, da bi se pridelil h kakemu

* **Novi Zepni Koledar za slovenske vojaške za leto 1916.** Slovenski vojak, ki se odhajal na bojišče, so si srčno želeli kakšnega koledarja za leto 1915. Pravili so, da ga v strelskih jarkih silno težko pogrešajo. Žalibog pa že ob Novem letu ni bilo dobič nobenega koledarja več. Na tisoče slovenskih vojakov mora biti letos brez koledarja! Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je torej dobro ustregla slovenskim vojakom, ko je oskrbljena in izdala za nje poseben "Koledar za leto 1916", ki izide te dni. Prav pametno je bilo, da so se v ta koledar še sprijeli tudi zadnji 4 meseci leta 1915, tako da najdejo tisti vojak, ki si niso mogli poprej kupiti koledarja za l. 1915, pri novem koledarju tudi mesce september, oktober, november in december od letošnjega leta. Koledar za vojake torej sega od mesca septembra 1915 pa do konca leta 1916. Ta koledar pa ni pripraven samo za vojaške, ampak bo tudi prav zanimiv, da, celo potreben za njihove domače. V koledarju je namreč cela vrsta praktičnih in času primernih člankov in spisov, katere bodo potrebovali vojak, in njihovi sorodniki doma. Na prvem mestu ima koledar krasno sliko cesarja Franca Jožeta I. kot najvišjega vojskovodje. Vsebinsko koledarja obsega: Poštni tarif in določbe za vojno pošto; nato sledi članek "Sovražnik pod lastno streho", ki svari vojake pred pijačevanjem; dalje je razložena organizacija naše vojske ter vojaške stopnje pri mestu in pri častnikih. Posebno važne pa so te-le razprave: 1. Državne podpore za družine mobiliziranih. 2. Pokojnine za vdove in otroke v vojski padlih vojakov. 3. Podpore zaostalom padlim ali pogrešanim vojakov. 4. Kako je preskrbljeno za vojaške invalide in njihove družine. 5. Deželne komisije za oskrbovanje ranjenih vojakov. 6. Odlikovanja za mesto. 7. Nekatera društva in zavodi, ki podpirajo družine mobiliziranih, ali pa invalide. 8. Kako se plaše in pošilja denar vojnim ujetnikom. 9. Kam se je treba obrniti, ako hočeš o kakem vojaku kaj izvedeti. Posebno pa je ta koledar še priporočila vreden, ker ima ob koncu 9 raznih vzorcev, kako je treba delati prošnje za razne podpore in pokojnine. Ker je koledar namenjen za kršćanske vojaške, zato so koledarju pridejane razne krasne molitve, ki so primerne za vojaka na bojišču, in lepa slika božjega Srca Jezusovega, kar bo našim junakom gotovo posebno ugajalo. Koledar ima 80 tiskanih strani in ob koncu je še zraven vezanega 48 listov praznega papirja za zapiske. Vezan je v močno platno.

* **Promet z zaplenjenim žitom.** Notranje ministrstvo je izdalo navodilo o prometu z žitom in moko na podlagi novih določil. V navodilu za pridelovalce so navedene vrste zaplenjenih žit kot: pšenica, pir, rž, ječmen, ajda, oves in koruza, ki so zaplenjene v korist države. Pridelovalcem žita je strogo prepovedano prodajati, podariti ali drugače odstraniti zaplenjeno žito. Porabiti se sme žita le v toliki množini, kakor je predpisano za lastno uporabo, za uporabo delavcev, svojcev in seme. Zaplenjeno žito se sme prodati le edino vojno-žitno-prometnemu zavodu po določenih cenah. V navodilu so tudi določene stroge kazni, kdor bi se ne ravnal po predpisanih določilih. — Drugo navodilo ministrstva je pa namenjeno za pouk mlinarjem pri zmletju žitnih pridelkov, v katerem se zlasti poudarja, da mlinarji ne smejo za zmletev žita zahtevati plačila v žitu, marveč v denarju, ter da morajo natančno zapisovati množino, vrsto itd. za zmletev jim izročenega žita.

Hmelj. V hmeljskem okrožju Zateca je obiranje hmelja že splošno. Vse dolgotrajne suše so hmeljski nasadi zelo zaostali. Letošnja hmeljska letina na Češkem bo mnogo slabša, kakor je bila lanska. Na hmeljskem trgu v Zatecu je popraševanje po hmelju zelo malenkostno. Tuj stari hmelj in sicer štajerski in ogrski, se je kupoval oziroma prodajal po 25 d2 45 K za 50 kg. Cena staremu tujem hmelju se vedno pada. Na Štajerskem je valed ugodnega vremena stanje hmeljskih nasadov zelo povoljno. Tudi pozni hmelj obeta bogato hmeljsko letino. Na Moravskem bo letos srednje dobra hmeljska letina, istotako na Gornje-Avstrijskem. Na Ogrskem in Sedmograškem je razvoj hmeljskih nasadov zelo povoljen. Isto velja v obče tudi o hmeljskih nasadih v Nemčiji.

Tržne cene v Gradcu. Debeli voli 264 do 284 K, srednje debeli 236 do 256 K, suhi 212 do 232 K; debele krave 188 do 228 K, srednje debele 124 do 184 K, suhe 100 do 120 K; biki 176 do 252 K, mlada živina 176 do 250 K; teleta 260 do 280 K, izjemoma 290 do 300 K; mlade svinje 410 do 420 K, debele svinje ... do ... K, srednje debele ... do ... K, mesne svinje 380 do 390 K; ovce 220 do 260 K. (Pri goveji živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletu, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 9 do 11,50 K, kisto 8.— do 10.—, slama 6.— do 7.— K; pšenica 41,50, rž 33,50, ječmen 30,80, kornuza 40, proso 50 K, oves 27,30 K, ajda 60 K, fižol 90 do 100 K, grašica 180 do 200 K, leča 200 K, proseno pšeno 120 do 144 K, pšenični zdrob 120 K, koruzni zdrob 76 do 86 K, ržena moka 70 K, pšenična moka št. 0 88 do 100 K, št. 4 64 do 72 K, št. 6 (črna) 54 do 60 K (100 kg). Jajca komad 13 do 15 v, krompir 20 do 40 v 1 kg, mleko 32 do 34 v liter.

Slaba vinska letina v Italiji. Italijanski list „Avanti“ piše, da je valed neugodnega letošnjega vremena napravila trtna uš v italijanskih vinogradih ogromna opustošenja. Vinska letina bo letos po vsej Italiji zelo pičila, kakovost vinskega pridelka pa zelo slaba, zlasti v provinci Toskana, kjer rastejo izborna vina, so opustošenja velikanska.

Kolera v Celju. Med ranjenimi in bolnimi vojaki, katere so prepeljali z južnega bojišča v Celje, se je pojavilo 7 slučajev kolere. Dva na kolero bolana vojaka sta podlegla bolezni.

Kolera v Ljubljani. V ljubljanski bolnišnici za na kolero obolele je umrl od zunaj pripeljan pešec Karol Steinhorn in sicer dne 26. julija. Isti dan je umrl v isti bolnišnici honved Jožef Hejdu, dne 7. avgusta pa rezervni poročnik Henrik Ringswirth.

Od c. kr. gimnazije v Mariboru. Naučno ministrstvo je dovolilo, da se dijaki, ki so preteklo šolsko leto končali z neugodnim uspehom, pripustijo ob začetku prihodnjega šolskega leta k zopetnemu izpitu iz predmetov, v katerih imajo nezadostne ređe, ako se jim prizna, da je neugodni uspeh bil povzročen valed naknadnega konca šolskega leta in ako glede na pridnost, vedenje in znanje iz drugih predmetov zaslužijo to ugodnost. — Dijaki mariborske gimnazije, ki si hočejo pridobiti to ugodnost, naj vložijo tozadevno pismeno prošnjo na ravnateljstvo mariborske gimnazije.

Maribor. Kadet Otmar Verderber, sin prvega državnega pravdnika v Mariboru, Viktorja Verderberja, ki je, kakor smo svoj čas poročali, dne 19. maja na severnem bojišču padel, je bil po smrti radi svojega junaštva odlikovan z veliko srebrno hrabrostno kolajno. Njegov brat Herman, ki služi kot praporščak pri dragonih, je bil od sovražnega šrapnela ranjen in je za svoj hrabri nastop pred sovražnikom odlikovan z veliko srebrno kolajno.

Maribor. Mestni magistrat razglša, da morajo vse tiste tuje osebe, ki so se naselile po 1. avg. 1914 v mestu Mariboru, v občinah Studenci pri Mariboru, Karčevini, Lajterspergu, v Pobrežju, Teznu, Radvanju, in ki niso dobile do dne 10. avgusta t. l. od mariborskega okrajnega glavarstva posebnega dovoljenja za bivanje v teh krajih, zapustiti mesto Maribor in omenjene občine v petih dneh, to je do dne 15. avgusta t. l. V slučaju, da bi ne ugodili temu ukazzu, bi se jih kaznovalo z denarno globo in z zaplombo, vrhu tega bi se jih s silo iztiralo.

St. Peter niže Maribora. Naši fantje in moške so korajžne npravi, to je že od nekdaj znano. Da so junaki, pa pričujejo pisma, ki jih pišejo z bojišč. Jožef Duh, ki se že od začetka vojske bori na severnem bojišču, piše č. g. župniku: Zdrav sem še, kar se imam zahvaliti Materi Gorski. Kot sršeni so švigale krogle mimo mene, a so se vse zarile v zemljo, poleg mene. Granat pa se ne bojimo, ker jih Rusi nimajo več mnogo. Ruski medved se le redko ž njimi oglša. Naši pa jih krepko pozdravljajo, kakor se že spodobi. Gre nam dobro. Pogrešamo samo „Slovenskega Gospodarja“ in „Stražo.“ Z Gornikovem Tonekom sva skupaj v enem jarku. Povem vam, da smo Šentpeterčani „fejst“ junaki in vam, našim domačim, in slovenski domovini delamo čast! Hurra!

Fram. V četrtek, dne 5. avgusta, se našli pri Blatnikovih v Framu v takozvanem „trahtarju“ za seno z nogami navzgor mrtvega lončarskega pomočnika, 54 let starega, v Trnovcih pri Bišu rojenega Jurija Kogler. Tri dni je ležal ondi. V pijanosti je zašel tje. V petek je bil pokopan. — Isti dan popoldne pa je padel v pijanosti v framski potok na kamenje Jožef Vrhovšek, viničar pri Serbaumu, in je kmalu nato umrl, ne da bi se bil zavedel. — Tužna nam malika v teh tužnih časih. Dobro bi bilo, ko bi dobili kako kazen tisti, ki ubogemu ljudstvu dajo več piti, kakor more nositi.

Sv. Marjeta na Pesnici. Tudi iz naše župnije je šlo veliko fantov in mož braniti našo domovino, med drugimi tudi Anton Ferk. Bil je še komaj šest mesecev pri vojaki. Vse je voljno prenašal in se hrabro

boril. Ali nemila usoda mu ni odločila, da bi še enkrat videl svojo hišo, sestre in svojo ljubo mater. Dne 10. maja popoldne ga je zadela sovražna krogla v glavo in je bil kmalu mrtev. Bil je še le komaj v 26. letu svoje starosti. Ne žalujte preveč za njim in se tolažite s tem, da je sin umrl najlepše in najčastnejše smrti za cesarja in domovino. Naj mu bo lahka tuja zemljica! Blagor junaku, ki počiva v daljni zemlji!

Sv. Andraž v Slov. goricah. V soboto dne 24. julija po noči je vzel ljubi Bog k sebi blago ženo in ljubo mater Marijo Horvat iz Kokolajnskega, staro 64 let. Rajna je v petek zvečer legla k počitku, od katerega ni več vstala; jutraj so jo našli mrtvo. Bolehala je že dalje časa na srčni bolezni, kateri je tudi podlegla. Vsi trije njeni sinovi so umrli na bojišču, mož pa ji je umrl že pred 4. leti. N. p. v m.!

Ljutomer. Žalostna novica, da je nemika smrt pokosila moža v najlepši dobi svojega življenja. Josipa Preloga, zidarskega palirja in posestnika na Kamensčaku, je pretresla vse sosede, sorodnike in prijatelje. Imenovani je bil mož treznega značaja. Bil je že devetero otrok. Tri sinovi so v vojski. Žalobog je moral prvi že dati svoje življenje. Najstarejši sin Josip se nahaja že od meseca oktobra v ruskem ujetništvu. Drugi sin Ivan se nahaja že od začetka vojske pri transki četi v Galiciji. Odlikovan je bil s srebrno kolajno druge vrste. Tretji sin Mihael se je vrnil že drugokrat ranjen iz Galicije. Mož je bil vzgleden očče svojih otrok. Zapustil je tudi žalostno ženo, Bog ohrani dobri ženi vsaj te sinove v vojski, da jo bodo tolažili.

Ormož. Padel je na italijanskem bojišču od granate zadet vrl mladenič in bivši knjižničar Izobrazovalnega društva Mihael Majerič iz Litmerka. Služil je pri pešpolku in je bil letos meseca maja poklican pod orožje. Pisal je več dopisnic, iz katerih je posneti, da se je s posebnim navdušenjem bojeval za cesarja in domovino. Blagemu mladeniču bodi tuja zemljica lahka!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Ona grenka resnica, da vojska zahteva kot žrtve le boljše in najboljše, se po doslej došlih vesteh z bojišč pri nas v popolnem obsegu potrjuje. Med naše najboljše smo šteli mladeniče, ki so doslej žrtvovali življenje za svojo domovino na bojiščih na jugu in severu in med najprikljubljenejšimi so bili možje, ki jim je vojska že skopala grob v tujih tleh. Med po vojski najtežje prizadete pa spada pri nas dosedaj ugledna Marova družina v Ručmanjih, ki je tekom enega leta vojske zgubila dva sina-vojaka. Že v sredini oktobra je padel pri Blozevu v Galiciji prvi sin Martin, četovodja pri 20. lovskemu bataljonu, in ne še bila zaceljena rana, zadana s to izgubo starišem, že je v sredini julija došla s severnega bojišča vest, da je 6. julija podlegel težki rani na bojnem polju tudi drugi sin Tomaž, ki je od 15. aprila služil pri domobranskem pešpolku št. 26 in se udeležil bojev ob Dnjestrju. Mladi junak, star šele 18 let, je bil tihega, ljubeznivega značaja, za to ljubljene vseh, ki so imeli priliko z njim obnehati. Ganljiva je bila njegova ljubezen do padlega brata. Ko je odhajal na bojišče, je hrepenel z vso dušo na najt. če mogoče na severu grob dragega brata, misel na brata ga je spremljala v strelske jarke, in ko je težko ranjen slutil bližajočo smrt, so bile zadnje njegove besede: „Srečno tovariši, jaz pojdem za bratom.“ — „Bog daj zmago naši očetinavi in meni srečno vrnitev k vam, dragi, v moj domači kraj!“ končujo se zadnje njegovo pismo starišem: ni se mu izpolnila ta goreča želja, ne bomo ga videli več med seboj, vemo pa, da se mu je izpolnila zato že gotovo druga enako goreča želja: videti zopet brata, ne sicer tukaj, ampak nad zvezdami. In da se zopet vidimo nad zvezdami, ta zavest tolaži nas, ki smo te, dragi Tomaž, poznavali in ljubili, naj ustavi pa tudi vroče solze za teboj žalujočih tvojih domačih!

Zavrč. Žalostna vest nam je došla iz Przemysla, da je v tankajšnji bolnišnici dne 20. marca umrl naš vrl učitelj Herman Križ. Za njim žaluje vsak, kdor ga je poznal: saj je bil daleč okrog znan kot izborni pevec. Za njim žaluje mlada vdova, kateri je bil usojen le kratek čas srečnega zakona. Mi, tvoji prijatelji, pa ti kličemo: „Spavaj sladko v galiski zemlji!“

Sv. Lovrenc na Drav. polju. Dne 16. avgusta je obhajal č. g. Jakob Zafošnik iz G. Pleerovo sv. mašo. Tri leta zapored je omenjena vas imela novomašnika: 1. 1913 je primičiral č. g. Anton Peršuh, sedaj kaplan v Dolu pri Hrastrniku, 1. 1914 č. p. Gabriel Planinšek, frančiškan v Ljubljani Pač redek in tem bolj časten slučaj.

St. Jurij ob juž. žel. Ravnateljstvo deželne kmetijske šole v St. Jurju nam je poslalo „Letno poročilo“ za l. 1914. Poročilo je razdeljeno na tri dele: a) izveček iz statuta in učnega načrta, b) šolsko poročilo in c) gospodarstvo. Letno poročilo, ki poda, je zelo zanimivo sliko razvoja zavoda, se dobi pri ravnateljstvu kmet. šole v St. Jurju ob juž. žel.

Sv. Frančišek. Pionir Franc Nerat piše z bojišča svojemu bratu: Prejel sem tvojo dopisnico, v kateri sem opazil, da boš moral priti služiti cesarja. Pa ne bodi žalosten radi tega! Bodi ponosen, da si za vojaka sposoben. Tudi jaz že koračim po bojnem polju 8 mesecev pol, pa sem še kljub temu zdrav in živ. Sem živ in zdrav domov, prvi moj pot bo k Mariji. Izročil sem se Mariji Kokarski in na Brezje. Če pri sedaj sem se prepričal, da Marija varuje vsakega, če se k njej zateče. Dostikrat sem bil že v najhujšem ognju. Hvala Bogu, sedaj sem še živ in zdrav, živijo slovenski fantje! Živela avstrijska armada! S solzami očmi pišem to pismo, ker ko bi Ti pisal vse po

pravici, bi bil preveč žalosten. Sicer pa mi vedno nekaj pravi, da se še bomo videli z mojimi ljubimi stariši, brati in sestrami. Bog daj, da bi se moje misli uresničile.

Zadnja poročila došla v četrtek, 12. avgusta. Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 11. avgusta.

Rusko bojišče.

Avstrijske čete, ki so prekorale reko Wieprz, so včeraj zapodile v beg sovražnika iz ozemlja severno-zahodno od Kozka (izhodno od Iwagoroda) ter so nadaljevale zasledovanje v smeri proti severo-izhodu. Med gornjim tokom reke Tysmienice in med Bugom, kjer so se Rusi na črti Ostrow-Uhrusk vnovič postavili v bran, jih napadajo zavezniške čete.

Sicer se pa ni pripetilo na severno-izhodnem bojišču nič novega.

Italijansko bojišče.

Artilerijsko in napadalno delovanje Italijanov na primorski bojni črti se je vršilo včeraj, dne 10. avgusta zopet v večjem obsegu. Ob robu Doberske gorske planote so napadle močnejše sovražne čete izhodno od Tržiča naše postojanke. A te so ostale po srditih bojih brez izjeme v naši posesti — odbit sovražnik je imel zlasti valed našega artilerijskega obstreljevanja v bok težke izgube. Dva napada proti prednjemu robu gorske planote je udušila že naša artilerija.

Do goriškega območja so skušali Italijani pri Pevmi se pririti notri do naših ovirališč. Tukaj so jih pregnale naše ročne granate. V temi pri Zagori (izhodno od Plav) uprizorjeni sovražni napad se je izjalovil istotako kakor že včerajšnji.

Ob koroškem in tirolskem obmejnem ozemlju je položaj nespremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Häfer, podmaršal.

Rusi se umikajo iz izhodne Galicije.

Iz Kodanja se poroča: Rusi so začeli izpraznjevati izhodno Galicijo. Nevojaška uprava za Galicijo s sedežem v Brody-ju je razpuščena.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 11. avgusta.

Zavezniške čete napadajo sovražne postojanke v prostoru pri rekah Bvstrici (pritok Wieprza severno od Lublina) in Tysmienici (izhodno od Lublina), kakor tudi na črti Ostrow-Uhrusk (med Wieprzom in Bugom). Ob gornjem Bugu in Zloti Pipi je položaj nespremenjen.

Zavezniške čete, ki stojijo pod poveljstvom bavarskega princa Leopolda, naglo zasledujejo sovražnika in so s svojim levim krilom že došle v okolico mesta Kaluczin (izhodno od Varšave). Na njenem desnem krilu je armada generala Woyrscha naskočila zadnje sovražnikove postojanke na obeh straneh reka Jedlanka (pritok Visle). Ujetih je 1000 Rusov.

Izhodno od Nowo-Georgiewskega so zavezniške čete zasedle utrdbo Benjaminow, ki jo je sovražnik že prej izpraznil. Naši zrakoplovi so metali nekaj bomb na trdnjavi Nowo-Georgiewsk in Brest-Litowsk.

Južno od Lomze se umika cela ruska fronta. Močne postojanke pri hribovju Czerwony-Bor sovražnik ni mogel držati. Nemške čete so do hribovje prekorale in silijo dalje proti izhodu. Zavzele so križišče železnice južno-izhodno od Ostrowa (Malkin). — Izhodno od Lomze silijo nemške čete proti bobrnarevski črti. Pri Kownu so bili srđiti ruski protinapadi odbiti; istotako tudi napadi na nemške čete ob cesti Riga-Mitava.

Borojevič o važnosti goriške bitke.

Na goriški fronti se pripoveduje o sledeči zanimivi izjavi generala Borojeviča: „Vsakrati mojih vojakov, ki se bo v goriški bitki boril do zadnjega, zasluži hrabrostno kolajno. Če se po zmagi nad sovražnikom vrnemo nazaj, bo za vsakega največja slava, ako bo lahko rekel: Bojeval sem se v soški armadi.“

Kako se kopljemo poleti?

1. Voda v banji ne bodi toplejša nega 27°.
2. Voda naj seže do prsi.
3. Za odstranjenje neprijetnega duha po pothu rabimo Lysoform. Največ 50 gramov je izliti v banjo.
4. Pred kopeljo naj se telo ohladi.
5. V vodi ne ostajajmo delj nego 15 minut.
6. Rabimo vedno Lysoformovo milo, ki je najfinejše toaletno milo in obenem tuši desinficira.
7. Po kopelji je telo odrgniti in nato počivati četrt ure.

Kdor se koplje tako, se koplje pametno in po rabi Lysoforma osvežen in desinficiran lahko nadaljuje dnevno delo.

Nazanesljivejša razkuževalna meč Lysoforma preiskana na zavodih profesorjev: **Löffler, Liebreich, Vas, Pertik, Preskauer, die Veste, Tanosk, Vertun, Pfahl, Perronello, Pfeiffer, Ujhely, Loir i. t. d.**

Vsebinske steklenice:

g 100 250 500 1000 2 1/2 kg

Cena steklenic: K — 90 180 310 5 — 10 —

Na željo pošljemo vsakomur gratis in franko zanesljivo od odličnega zdravnika spisano knjigo „Zdravje in desinfekcija“, ki nas uči racionalnega razkuževanja.

KEMIK HUBMANN,

referent Lysoformwerke, Dunaj XX. Petraschgasse 4.

50 hl dobrega vina ima na prodaj Franc Pečar, nadučitelj v Rimskih Toplicah. 480

2 pomočnika spretna prodajalca, slovenskega in nemškega jezika veča, sprejemata se s 1. septembra ali pa tudi takoj pri Jožef Ullaga Maribor. 481

Prodajalca za podražnice, manufakturne, špecerije in železnine, ter obeh deželnih jezikov veča, se sprejme takoj, proti dobremu plačilu pri Pauli Staraschina, Cirkovce pri Pragarskem. 482

Sprejme se učenec in učenka; pridno mečno dekle, poštenih staršev in dežele z dobrimi priporočili. J. Traun, Ptujška gora. 478

„Solna Avstrija.“

Kdor mi pošlje v kuvertu za 45 vinarjev novih in neporabljenih znamk in pa svoj natančen naslov, pošljem mu takoj tri nove krasne pesmi: I. „Svetovna vojna“, II. „Junaki fant“ in III. „Tolažba dekletu.“ Tudi prve štiri namreč: „Solna Avstrija“, „Slovo in ločitev“, „Blagor mu v tuji zemlji!“ in „Godci svetovnega plesa“, so že na razpolago za 50 vinarjev.

Kdor pa želi imeti vseh 7 pesmi, pošlje mi naj samo 80 vin. v znamkah. Mislim, da še nikomur ni bilo šal, kateri si je že naročil prve štiri in mu tudi ne bode za te tri, ki sem jih zdaj izdal. Naročite se pri izdajatelju Mat. Belac pri Sv. Rolfenku v Slov. goricah via Ptujšaj. 475

Priden učenec

14 let star se sprejme v trgovino Alojzija Vrščiča v Ljutomeru. Vstop takoj. 477

Orehov les (okrogel) od 20 cm debelost naprej brez prevelikih grč vsako množino od državne ali južne železniške postaje kupi proti takojšnjemu plačilu, enako smerkeve ljubje in šresle po najvišji ceni Rudolf Dergan trgovec Laški trg. 478

Proda se posvetilo-hiša s šestimi stanovanji v Novivasi šte. 6 pri Mariboru. 468

Posetite na prodaj v lepem trgu na Sijerskem s lepo hišo, pripravno za vsako obrt ter se lahko redi do 4 glav živine. Mleko in pridelki se v hiši drago prodajo. Več pove Marija Sereac, posetnica Straz 30. pri Spielfeldu. 469

Valčni mlin v Radečah pri Zidanemostu išče, dobrega mlinskega pomočnika, proti dobri mesečni plači. Vstop takej. Prijave: „Valčni mlin v Radečah pri Zidanemostu.“ 471

Učenke ali učenca iz pošlane hiše se sprejme v trgovini s mešanimi blagom J. Traun, trgovec Ptujška gora. Istotam se tudi sprejme konjski hlapec. 478

Kupim sadje,

vsako količino naravnost od producentov. Oskrbim saboje itd. eventualno tudi sam. Sem tudi dober plačnik za jajca, maslo, perutnino itd. Posudbe na Rajmund Zwiener, Dunaj XVIII. Sternwartstrasse 11. 459

Tesarje in zidarje sprejme v stalno delo in za dobro plačilo stavbeni mojster Julij Glaser Maribor (Mellinghof). 444

Breje tuče in pet mladib brejih krav muredovskega plemena proda greščina Nevikloštar pri Sv. Petru v Savinjski dolini. 474

Vino in sadjevo kupim vsako poljubno množino Julij Glaser, stavbenik Maribor, Mellinghof. 448

Vajenka — slovenske in nemške ne smožna, in Maribora se sprejme takoj v trgovini s papirjem in vsakovrstnimi pisarniškimi potrebščinami. I. Weigl, Maribor, Gosposka ulica 33. 475

Suhe gobe, riž, viski kamen ter spleh vse deželne pridelke, kakor tudi vrste vrste kupi veletrgovina Anton Kolenc, Celje Graška cesta št. 22. 450

Sprejme se učenec za lesotarstvo in za hlapca pri g. Delek, lesar Maribor. 414

Svetovna vojna

dokazuje jasno, da samo ena zmora prenehati skoraj nedolgovrsko, ki ostane trezen. Zato zahtevajte v vsaki gostilni kot pijajo izvrstno ljutomersko pokalico. Feder Kukevec, tvornica pokalice in sodarice, Ljutomer. 311

Aleksander Vanpotič, mesar v Ljutomeru, sprejme takoj mesarskega učenca iz boljših hiš. 466

Jajca, surove maslo, smetana.

Kupujem prima sveža jajca, čajno maslo, maslo za kuho in smetano. — Depisi z navedbo cen na trgovine z jajci in maslom Tereze Hinterberger, Dunaj XII, Schönbrunnerstrasse šte. 196. 441

! KAVA !

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, val aromatična, izdatna in štedilna 5 kg pekusna vreča 11 K franko po povzetju. Pol kilograma veleprima najfinejši čaj K 2-20 oddaja A. Šapira, eksport kave in čaja Tisabogdan 496, Ogrska. 278

„Slovenski Gospodar“ in „Straža“

se prodajata v naslednjih prodajalnah in tobakarnah:

V Mariboru:

Prodajalna tiskarne sv. Cirila, Koroška ulica št. 5.

Papirna prodajalna g. Pristernik, Tegetthoff-ova ulica.

Trafika na Glav. trgu (zraven rotovža).

» v Gosposki ul. (nasproti hotelu nadvojvoda Ivan).

Trafika v Grajski ulici.

» » Tegetthoff-ovi ulici (g. Žifko, blizu glavnega kolodvora).

Trafika g. Handl v Tegetthoff-ovi ulici.

Trafika na Tržaški cesti (nasproti magdalenski cerkvi).

Brežice:

Trgovina g. Antona Umek.

Celje:

Papirna trgovina Goričar & Leskosek.

Trafika v Narodnem Domu.

Knjigarna gosp. Adler.

Celovec:

Trgovina g. J. Vajncerl, Velikovaška cesta 5.

Sv. Duh-Loče:

Gosp. Josip Zalar (organist).

Dobje pri Planini:

Trgovina g. Amalije Tržan.

Fram:

Trgovina gosp. Janeza Kodrič.

Fohnsdorf:

Trgovina gosp. Jurija Gajšek.

Gornja Radgona:

Trgovina gosp. Antona Korošec.

» » Franca Korošec.

Guštani (Koroško):

Trgovina g. Vinko Brundula.

Sv. Jakob v Slov. gor.:

Trgovina g. Frid. Zinauer.

Sv. Jurij ob Juž. žel.:

Trgovina g. Janko Artmana.

Kozie:

Trgovina gospoda Draškoviča.

Sv. Lenart v Slov. gor.:

Trgovina gosp. Antona Zemljic.

Ljutomer:

Trgovina g. Alojzija Vrščič.

Luče v Sav. dol.:

Posesnik g. Franc Dežman.

Muta:

Trgovina gosp. J. Oset.

Ptuj:

Papirna trgovina g. J. N. Petersič.

Podlehnik pri Ptuj:

Trgovina gosp. Mateja Zorko.

V Slov. Bistrici:

Prodajalna g. Roze Pičl.

Slov. Gradec:

Trgovina g. Bastjančič.

Starigr:

Trgovina g. Ignaca Uršič.

Stridova (Prekmursko):

Gosp. Peter Kovačič.

Šmartin na Pohorju:

Trgovina g. Janeza Kos.

Šoštani:

Trgovina g. Ane Topolnik.

Sv. Trojica v Slov. gor.:

Trgovina g. Terezije Čausj.

Sv. Vid pri Ptuj:

Mostninar g. Anton Kmetec.

Veržei:

Trgovina gosp. Marije Koroša.

Vojnik:

Trgovina g. A. Brezovnik.

Žetale:

Trgovina gosp. Mat. Berlisg.

„Slovenski Gospodar“ izhaja vsak četrtek in stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naročnina se najlozje pošilja po poštini nakaznici pod naslovom: **Upravištvo „Slov. Gospodarja“, Maribor.**

„Straža“ izhaja vsak ponedeljek in petek popoldne. Naročnina za „Stražo“ znaša za celo leto 10 K, za pol leta 5 K in za četrt leta 2-50. Naslov za pošiljatev naročnine: **Upravištvo lista „Straža“, Maribor.**

Kdor se ni naročen na „Slov. Gospodar“ in „Stražo“, naj to takoj stori. Oba lista pri našata zanimive novice iz domačih krajev, z bojišč, iz tujine, objavljate važne uradne odredbe, cene živini in pridelkom itd. itd. Naročajte naše liste vojakom na bojišču vsaj za četrt leta!

Ako hočeš kako reč dobro prodati ali najti kupca, inseriraj v „Slov. Gosp.“ in „Straži“.

Opomba: Če kdo hoče predajati naše liste, naj naznani tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5. — Prodajalci dobijo dalekosežen popust.

